

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Consummetur nequitia peccatorum, & diriges iustum, scrutans corda &
renes deus iustus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Dicit ergo, cum tu sis iudicaturus populos, & ad te solum id pertinet, ut id ipsum eo felicius procedat, & tu rursus in medio eius eris, sicut oratio innocentiā meam, ostensurus quod uerba maledica huius Aethiopiae leuiter falsa & mendacia sint, ne iudicio huic tuo, & populorum saluti, quid obstat

Diximus autē psal. iij. aliud in sacris literis esse iusticiā meā, & iusticiā dei, quod illa sit causa cuiusque propria iusta, qua corā hominibus, & in cōscientia sua irreprehensibilis, licet corā dei iudicio nō sufficiat. Haec uero, sit gratia & misericordia dei iustificans nos, etiam coram deo. Ideo uigilanter addit, Mea, ut non pareat eam ab illa, de qua in fine dicit: Confitebor dño scđm iusticiā eius. Si tribuit forsitan iusticiā suam, & innocentiam suā ad duo illa superiora. Si iusticiā istud, si est iniquitas in manibus: quae illi Semei obiecerat. Ut iusticiā sua sit, non esse reum sanguinis Saul, quin potius nō reddidisse retribuentibus mala, nec dimisisse uacuos hostes. Innocētia, seu integritas, seu simplicitas (haec enim uerba sonat) sit, nō inuasisse regnum Saulis auctoritate propria.

Quid autē illud super me? Hiero. trāsfert: Quae est in me. At cuius iusticiā nō est in ipso? An forte hoc addit maioris discriminis gratia, quod iusticiā dei qua iustificatur corā deo, nō est in nobis, sed in deo, & extra nos: ut scilicet nulli relinquere ansam insidiā sui ipsius de iusticiā propria corā deo. Et si propter aliorum salutem innocētia debet corā hoibus iustificāda quærī, ut dictum est,

Consummetur nequitia peccatorum, & diriges iustum, scrutans corda & renes deus iustus.

Iterum interpres uariat more suo. Nam quod psal. v. malignū trāstulit, dicens: Neque habitabit iuxta te malignus, hic trāsfert nequam, seu nequam. Et quod psal. j. impiorum, hic peccatorum reddit. Quid autē sit impius, impietas, malignus, malignitas, abunde psal. j. & v. dictum est. Praeter haec, Iatinus interpres iustum in fine uersus abstulit, & sequenti adiecit contra hebraeum & graecum, nec sine improprietate, dicens: Iustum adiutorium meum a dño. Quasi a dño adiutorium aliud iniustum, iustus habere possit.

Hebraeus ita & Hieronymus: Consummetur malū impiorum, & cōfirmetur iustus, probator cordium & renum deus iustus. Docet autē hoc exemplo, & nos magis oratione apud deum cōtra impiorū malignitatem, pro iustorū innocētia agere, quod propriis uiribus, & tumultu. Alia enī quod impij ratione nos pugnamus, illi uiribus ac tumultu, nos oratione, uerbo, & patientia. Consummetur (inquit) quod sonat, finiatur, deficiat, cesset, ut psal. ciiij. Deficiant peccatores a terra, & iniqui, ita ut nō sint. Cui per Antithesin cōtrarium precatur, ut cōfirmetur iustus, id est, prosperetur, dirigat & stabilizetur, eo magis quod impij cōsumuntur. Nec absurdū esset, si iustū, in neutro genere contra nequam impiorū in abstracto pro iusticiā, uel re iusta, seu causa iusti, acciperetur. Quo modo Ro. viij. Apłus dicit: Pro iusto uix quis audeat mori. Verum haec sunt parui momēti.

Intelligendus autē est Dauid, & hunc uersum nobis in exemplum sic orasse pro instituēdo recto affectu. Nō enim uindictae studio, sed zelo charitatis dei, & hominum, quo & praecedētes, orauit. Qui enim uindictae cupidī sunt, non nouissimo loco, sed primo petunt aduersariorum casum: Hic autē primo loco sollicitus fuit pro deo, deinde pro populo, & sic ordine uenit ad suam causam, ac nouissimo

ut pij ac im-
pij diuerse pu-
gnent.

ac nouissimo ad aduersarios: quos ideo finire optat, ut dei ministerium, & po-
puli salus non periclitentur, ut diximus. Quod periculum tolli nō possit, nisi
impiorum malignitas finiat, & causa innocētiae iusti iudicata firmerur, idq;
iudicante, & uindicante deo. Quare sicut malum impiorum fuit tempore
Dauidicæ tribulationis, tyrannis Absalom & suorum, iustitiam opprimen-
tium, ita in Ecclesia cuiuslibet inique oppresso, malum est sui Absalomi uis,
& tyrannis quam patitur.

Renes & corda nō dum habuimus, frequēter in scripturis memorata, & hic *Renes quid si-
gnificent.*
semel tractanda. In Leuitico, cap. iij. de hostijs pacificis erudiēs sacerdotes, fere
totū de renibus, seu renunculis, reticulis uitalium, & adipe & pinguedine inte-
stinatorum sacrificium absoluit. Ex quo loco uerisimile est, desumptā tot locis,
renum memoriam, proinde ad naturam eundum. Dicant Physici, renes duos *Nota Physicā.*
lumbis adhaerere, & hos esse libidinis & uoluptatis organa, sicut cor pauoris
& fidutiæ, splenis risus & lætitiæ, iecur seu epar, amoris & odij. Vnde & ren a
græco uolunt dici, qđ suo significat, quod e renibus obscœnus libidinis
humor fluat. Ita & lumbi, in qbus regnant renes, sustinent libidinis infamiam
p scripturas, ut ibi: Sint lūbi uestri præcincti. Et erat (heb. viij.) Leui in lumbis
Abrahæ patris sui. Et, de femore iacob (Gen. xlvj.) sexaginta animæ egressæ
sunt. Perspicuū est ergo, per renes intelligi delectationes, seu uoluptates, quas
oporteat offerri deo, per mortificationē crucis. Easdem uel lætitiæ carū sotias,
significat & reticulum iecoris, & omnis adeps, qđ omnis lætitiæ, oīs amor, cum
uoluptatibus offerēda sint deo, nec in ullo lærandū, delectādum qđ, nisi in deo,
qui & solus amādus est. Sic Leuit. iij. dicit: Omnis adeps domini erit iure per-
petuo. Quod Paulus, Mosi uelamen tollens, sic dicit primo Thessal. ult. Gau-
dete in dño semper, iterum dico gaudete. Sic & Dauid eodem spiritu Mosen
intelligens, adipem ostendit significare lætitiā, psal. lxiij. Sicut adipe & pin-
guedine repletur anima mea, & labijs exultationis laudabit os meum. Igitur
iecur, renes, adipem, pinguedinem, reticulum offert deo, qui amore, libidine,
delectatione, uoluptate, lætitiā, terrenis & corporalibus mortificatis, deū amat,
deo fruit, in deo delectatur, lætatur & in ijs quæ dei sunt. Qđ sacerdotibus lex
præcepit, id est, omnibus Christianis, qui sunt genus sacerdotale & regale sa-
cerdotium, gens sancta, populus acquisitionis. *Oēs Christia-
ni sacerdotes*

His cōsentit nunc beatus Aug. qui ubiq; per renes intelligit delectationes.
Recte (inquit) temporalium & terrenarum rerū delectatio renibus tribuitur,
quia & ipsa pars est inferior hominis, & ea regio est, ubi carnalis generationis
uoluptas habitat, per quam in hanc erumnosam & fallacis lætitiæ uitam, per
successionem prolis, natura humana transfunditur.

Cor uero, quia domicilium est sensus, significat consilia, studia, mentem, *Cordis signi-
ficatio.*
iudicium, opinionē, affectum, cogitationes, æstimationes, & his similia. Ideo
prius cor, qđ renes, quod uoluptas & quæritur per opiniones & sequitur, &
quisq; his delectatur quæ sibi bona iudicauerit, si obtinuerit. Hinc sapiētia car-
nis inimica deo ab Apostolo Ro. viij. dicitur, quod quærat uoluptates illi con-
trarias, his rapiatur, & his afficiatur, quæ prohibuit deus. Sensus ergo est, qđ
omnium cogitatioēs & delectationes, omnium desyderia & uoluptates, deus
solus scrutatur, nouit, examinat & probat. Quia ipse est spirituum pōderator:
Prouer. xvj. Hæc grammaticæ. Cur autē hæc uoluit hoc loco dicere: aut qua
cohærentia conueniunt cum præcedentibus? dixerat: Deficiat malignitas im-
piorum, & procedat causa iusti. Verum quia alia sunt hominum iudicia, &
O iij alia dei,

alia dei, immo contraria. Coram hominibus, qui uident ea quae patent. Da
 auctoritate Absalom & Semei, uir sanguinum, & reus malorum iudicatus.
 Toto corde (Ingt. ij. Reg. xv.) uniuersus Israel sequebatur Absalom. Ita Absalom
 fulgebat, & iustus, rectus, bonus erat, in omnium oculis: David sordidus
 impius, malus & noxius erat. Itaque cum sit potentissima tentatio de rebus
 uniuersis ad aduersariū congregatis, necessitate prouocat ad dei iudicium
 iudicat scđm cor. Et hoc consilio sese solatur & confirmat spem suam, reus
 & bonam de deo opinionem capiens, quasi dicat: Et si omnes me desererint
 Absalom autem oēs confugiant, ille confirmetur, ego cōsummer & desecra-
 Tu tamen dñe cum sis deus iustus, aliter qđ homines iudicans, scđm cor & re-
 nes probans nos oēs, nosti qđ inique illi agant, cor & renes uides, qđ cogita-
 nes probans nos oēs, nosti qđ inique illi agant, cor & renes uides, qđ cogita-
 quid quarent, quo gaudeant, intelligis: Rursus, quid ego cogitarem & uoluerim,
 rim, non ignoras, licet ille adsit, mihi desit, species longe cōtraria cordibus &
 renibus, ideo oro, fac ut cōsummerur illorum malum, & mea prosperetur iusti-
 cia. Nam in hebraeo iste uersus manifeste est deprecatorius, cum ad aduersariū
 Na, quae transfertur per aduerbium o, uel obsecro, ut, consummetur obsecro
 nequitia, sicut psal. cxvij. Obsecro domine saluum fac,
 Erudimur ergo hoc uersu, quātumlibet uel multi uel oēs a nobis desecerint
 ad aduersarium, ne deficiamus in causa ueritatis. Nō enī hodie nouum, totam
 multitudinem cum uniuersis magnatibus errare & iniquam causam tueri. Ex
 si durum ac difficile sit hanc solitudinem ferre, cum hoc argumēto, stulti suam
 causam unice gloriantur inuictā esse. Verum deus uiuit, cuius iudicium appel-
 landum est & fortiter tenendum, qđ cor & renes ille probat, quia iustus deus.
 Quare nomen iustus oīno ad hunc uersum pertinet, cum in eo sita sit uis tota
 sententiā, & per Antithesin subnotet homines esse iudices iniustos.
 Sequitur ex his corda & renes dupliciter accipi, uel, ut sint non mortificata
 nec deo oblata, uel cōtra, per gratiā rectificata & purgata: Quia statim subdit
 de rectis corde, ostēdens quae corda deus probas & scrutās acceptet, dicens.

Adiutorium meum a domino, qui saluos facit rectos corde.

Hebraeus ita per Hieronymum: Clypeus meus in deo. Significat enim pro-
 tectionem ac defensionem. Et sunt uerba sese exhortātis, ad spem in deum ad-
 uersus contrariam multitudinē in hominibus protectoribus fidētem. Praeter
 tim aduersus uerba Semei, ubi dixit: Ecce praemunt te mala tua, & dedit dñs re-
 gnum in manu Absalom filij. Sit (inquit) ita, fidere uos in homine, qui scđm
 faciem iudicat, ego protegi me cōfido a deo, qui scđm cor iudicat. Quare Epitafis
 talis, in pnomine Meum & Domino, eleuāda est cōtra pronomen, uestrum,
 & ablatiuum homine. Adiutorium uestrū in homine, meum in dño. Sic enim
 & nobis faciendum est hoc exemplo in casu simili. Altera quoq; Epitafis simi-
 liter eleuāda est, in pronomine Qui, & accusatiuo Rectos, hoc modo: Homo
 saluos facit prauos corde, deus autē rectos corde. Necessaria enim sunt haec uer-
 ba passis, ut talem de deo opinionem constātem sibi in corde erigāt, & seruent
 contra oīa argumenta aliud urgētia, ne deficiāt a spe diuini auxiliij.
 Quid autem sit rectum cor abunde diximus psalmo. i. in cōsilio impiorum,
 quod sit eius qui rectā opinionē de deo habet, qđ non suo sensu ducit, hoc est,
 qui credit & sperat in deum. Sola fides enī rectificat, purificat, firmat cor, recta,
 uera, sancta q; opinione dei, Et apte facit ad propositū (cū Semei maledicta sua,
 etiam

Potentissima
tentatio.

Veritas non
deserenda.

Epitafis ob-
seruanda.

Recti corde
qui sint.